SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z fraszek Kochanowskiego

Grupa A

Jan Kochanowski

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Na jakim zestawieniu opiera się dwuwiersz „Na starość"?

(A) na przeciwstawieniu pragnienia starości i narzekania na nią, gdy nadejdzie
(B) na pochwale starości jako czasu mądrości, spokoju i zasłużonego odpoczynku
(C) na przestrodze przed rozpustną młodością, która przedwcześnie skraca życie
(D) na skardze po śmierci bliskiej, starszej osoby z rodziny poety

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Z którym mitem wiąże się obraz zamykający utwór „Do fraszek" zaczynający się od słów „Fraszki nieprzepłacone, wdzięczne fraszki moje"?

(A) z mitem o kreteńskim labiryncie, Ariadnie i Dedalu
(B) z mitem o Orfeuszu schodzącym do podziemi
(C) z mitem o Prometeuszu przykutym do skały
(D) z mitem o Syzyfie toczącym kamień

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fraszki „Do snu".

1. Sen zostaje nazwany tym, który uczy człowieka umierać.	**P**	**F**
2. Ciało uśpionego człowieka cierpi w tym czasie tęsknotę za duszą.	**P**	**F**
3. Podczas snu dusza może podziwiać gwiazdy i słuchać dźwięku obracających się sfer niebieskich.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–5 pkt)

Dopasuj fraszkę do postaci antycznej, która została w niej przywołana.

1. Do poetów	...	A. czarodziejka Circe zamieniająca ludzi w zwierzęta
2. O Hektorze	...	B. centaur Chiron goszczący bohaterów w leśnej szopie
3. Na historyją trojańską	...	C. Parys żeglujący przez morze po Helenę
4. Do Franciszka	...	D. poetka Safona mówiąca z własnej mogiły
5. Z greckiego (Nie sądź mię za umarłą, gościu mój miły)	...	E. Ajaks, który wymienił się darami z Hektorem

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Na brzegu, przy którym stanął most, Polska i (1) _____ mają odtąd odbywać wspólne sejmy. Król spętał mostem rzekę (2) _____, tak że każdy może ją teraz przejść suchą (3) _____.

(1) Ruś / Prusy / Inflanty / Litwa
(2) Narew / Wisłę / Odrę / Wartę
(3) szatą / głową / dłonią / nogą

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Firlejowi nie wystarcza, że ma fraszki przepisane ręcznie — chce je mieć także (1) _____. Poeta godzi się na to i zapowiada, że wytrzyma, choć będą go wołać (2) _____.

(1) ilustrowane / przetłumaczone / drukowane / oprawne
(2) fraszkopisem / dworakiem / bajkopisem / błaznem

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Na podstawie fraszki „Na dom w Czarnolesie" wyjaśnij, jakie wartości podmiot liryczny stawia wyżej niż bogactwo.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, dlaczego podmiot liryczny fraszki „Do gór i lasów" porównuje siebie do Proteusa.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Kto przemawia we fraszce „Dorocie z Michowa, żenie jego" i jaką myśl o miłości wyraża?

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Fraszkę „Nagrobek kotowi" można czytać jako przypowieść o ludziach. Wyjaśnij, jaką przestrogę dla człowieka zawiera los kota.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/fraszki

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z fraszek Kochanowskiego

Grupa B

Jan Kochanowski

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Na czym polega pointa fraszki „Epitafium Sobiechowi"?

Ⓐ Sobiech przed śmiercią rozdał cały majątek ubogim.
Ⓑ Pieniądze Sobiecha przepadły zaraz po jego pogrzebie.
Ⓒ Sobiech hojnie wspierał przyjaciół, gdy byli w potrzebie.
Ⓓ Sobiech nie był panem swoich pieniędzy, lecz ich niewolnikiem.

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Z czym we fraszce „Na młodość" poeta porównuje żądanie, aby młodzi ludzie nie szaleli?

Ⓐ z próbą zatrzymania biegu rzeki
Ⓑ z chęcią posiadania roku bez wiosny
Ⓒ z sadzeniem drzew na skale
Ⓓ z gaszeniem ognia oliwą

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących fraszki „O żywocie ludzkim" zaczynającej się od słów „Wieczna Myśli".

1. Podmiot liryczny pragnie włączyć się w ludzką szarpaninę, by zdobyć swój udział.	**P**	**F**
2. Ludzie przypominają dzieci, które szarpią się o to, co im rzucono.	**P**	**F**
3. Bóg został nazwany Wieczną Myślą, która z troską i smutkiem opłakuje sprawy świata.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–5 pkt)

Dopasuj epitafium do informacji o zmarłym, którą ono podaje.

1. Epitafium Andrzejowi Bzickiemu, kasztelanowi chełmskiemu	...	A. został niewinnie zabity przez swawolnych ludzi w gospodzie
2. Epitafium Grzegorzowi Podlodowskiemu, staroście radomskiemu	...	B. chodził w poselstwie do Turcji i znał zawiłości prawa
3. Nagrobek Pawłowi Chmielowskiemu	...	C. stara kobieta, która wolałaby dzban piwa niż mszę i dzwony
4. Epitafium Jędrzejowi Żelisławskiemu	...	D. leży w lichej mogile, choć zasłużył na złoty grób
5. Nagrobek Rózynie	...	E. zginął, gdy burza na północnym morzu rozbiła okręt

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Różę wybrała sobie na swój kwiat bogini (1) _____. Róża rozkwita, gdy wschodzi słońce, a opada, gdy nadchodzi (2) _____. Poeta radzi pannie, by rwąc różę, pamiętała, że tak samo biegną jej (3) _____.

(1) Diana / Wenus / Junona / Minerwa
(2) upał / południe / wieczór / burza
(3) sny / łzy / drogi / lata

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Zmarłe dziecko pociesza ojca, że do nieba wniosła je jego (1) _____. Życzy ojcu, aby przybyło mu tyle lat, ile jemu samemu odebrała sroga (2) _____.

(1) wiara / modlitwa / pobożność / niewinność
(2) Fortuna / choroba / zaraza / śmierć

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega tragiczny paradoks darów opisany we fraszce „O Hektorze".

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Na podstawie fraszki „Na pany" wyjaśnij, co zarzucają dworzanom współcześni panowie i jak poeta odpowiada na ten zarzut.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Na podstawie fraszki „Epitafium Kosowi" wyjaśnij, jaką przestrogę dla żywych formułuje poeta i jak wzmacnia ją sytuacja opisana na początku utworu.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Na podstawie utworu „Do fraszek" zaczynającego się od słów „Fraszki moje (coście mi dotąd zachowały)" wyjaśnij, jakie zasady poeta wyznacza swoim fraszkom w ośmieszaniu i chwaleniu ludzi.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/fraszki

Sprawdzian z fraszek Kochanowskiego

Grupa A

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **A**

3. (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (5 pkt) **1–B, 2–E, 3–C, 4–A, 5–D** — po 1 pkt za parę

5. (3 pkt) **(1) Litwa; (2) Wisłę; (3) nogą** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) **(1) drukowane; (2) fraszkopisem** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot liryczny, w przeciwieństwie do tych, którzy mają marmurowe pałace i ściany obite złotogłowem, prosi Boga jedynie o to, by mógł mieszkać w „gnieździe ojczystym", oraz o zdrowie, czyste sumienie, uczciwe pożywienie, ludzką życzliwość, znośne obyczaje i nieprzykrą starość. Przedkłada więc wartości duchowe i spokojne życie nad materialne bogactwo — to wyraz renesansowego ideału „złotego środka".
Punktacja: Wskazanie kontrastu — skromny dom („gniazdo ojczyste") wobec marmurowych pałaców innych (1 pkt) + wskazanie wartości: zdrowie, czyste sumienie, uczciwe pożywienie, ludzka życzliwość, nieprzykra starość zamiast bogactwa (1 pkt). Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot wspomina swoje dotychczasowe życie: żeglował przez morza, był we Francji, Niemczech i Włoszech, bywał żakiem, rycerzem, dworzaninem w pańskim pałacu, a potem duchownym w kapitule. Tak jak mitologiczny Proteus przybierał coraz to inną postać — smoka, deszczu, ognia czy barwy obłoku — tak on ciągle zmieniał role i zajęcia. Porównanie podkreśla zmienność ludzkiego losu.
Punktacja: Wskazanie zmienności ról/zajęć podmiotu z przykładami z tekstu (np. żak, rycerz, dworzanin, ksiądz w kapitule; podróże do Francji, Niemiec, Włoch) — 1 pkt. Wyjaśnienie, że Proteus to bóstwo zmieniające postać (smok, deszcz, ogień, obłok), więc porównanie podkreśla ciągłą zmienność losu i ról człowieka — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Przemawia zmarła żona, która nie chciała przeżyć męża i leży z nim w jednym grobie. Twierdzi, że prawdziwa miłość nigdy nie umiera — nawet włożona w ogień przywiera do kości. Żegna dzieci i mówi, że z mężem wszędzie jest jej dobrze, a bez niego nigdzie.
Punktacja: Mówiąca: zmarła żona (Dorota), pochowana razem z mężem — 1 pkt. Myśl: prawdziwa miłość nie umiera, trwa po śmierci (przywiera nawet do kości w ogniu); żonie dobrze jest wszędzie z mężem, bez niego nigdzie — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Kot, dopóki poprzestawał na łowieniu myszy, był w łasce u ludzi i głaskano go. Gdy jednak zapragnął więcej — chciał mieć półmiski i zaczął polować na ptaki w gołębniku — zginął powieszony na dębie, a z jego śmierci cieszą się i myszy, i gołębie. Przestroga dla człowieka brzmi: kto z chciwości przekracza swoje miejsce i sięga po cudze, traci łaskę i sam sprowadza na siebie zgubę.
Punktacja: Streszczenie losu kota z tekstu: dopóki łowił myszy, był w łasce; gdy zaczął sięgać po półmiski i ptaki w gołębniku, zginął (wisi na dębie) — 1 pkt. Sformułowanie przestrogi: kto przekracza swoje miejsce/obowiązki, z chciwości sięga po więcej, traci łaskę i ginie; umiar i poprzestawanie na swoim — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (5 pkt) **1–B, 2–D, 3–E, 4–A, 5–C** — po 1 pkt za parę

5. (3 pkt) **(1) Wenus; (2) wieczór; (3) lata** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) **(1) niewinność; (2) śmierć** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Hektor i Ajaks, choć byli wrogami, wymienili się darami: Hektor dał miecz, Ajaks pas. Później obaj zginęli przez otrzymany dar — Hektor, przywiązany pasem, był wleczony przez konie, a Ajaks rzucił się na podarowany miecz. Paradoks polega na tym, że dar, który miał świadczyć o szacunku, stał się narzędziem śmierci; między nieprzyjaciółmi nawet podarunek niesie upadek.
Punktacja: Przywołanie faktów: Hektor dał Ajaksowi miecz, Ajaks Hektorowi pas; Hektor był wleczony końmi przywiązany pasem, a Ajaks zabił się tym mieczem — 1 pkt. Sformułowanie paradoksu/morału: dar od nieprzyjaciela przynosi zgubę; gest przyjaźni między wrogami obraca się w narzędzie śmierci — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Panowie narzekają, że dawniej dwór był pełen zapaśników, szermierzy i gońców, a dziś młodzi słudzy umieją tylko lać w siebie wino jak w beczkę. Poeta przyznaje, że słudzy się zmienili, ale odpowiada, że zmienili się także panowie: dawni kochali się w męstwie, a dzisiejsi wolą kupca z workiem pieprzu niż rycerza. Skoro panowie nie cenią dzielności, trudno się dziwić, że słudzy nie walczą.
Punktacja: Zarzut panów: dawniej byli dzielni zapaśnicy, szermierze, gońcy, a dziś młodzi słudzy umieją tylko pić — 1 pkt. Odpowiedź poety: trudno też o takich panów jak dawni, którzy cenili męstwo; dziś wolą Żyda z workiem pieprzu (zysk, handel), więc nic dziwnego, że słudzy nie walczą — winni są sami panowie — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Poeta przestrzega, że śmierć chodzi za człowiekiem przez cały czas, dlatego nie wolno dać się zwieść zdrowiu ani młodości: nikt nie wie, kiedy każą mu odejść, a wtedy nie pomogą ani płacz, ani dary. Przestrogę wzmacnia sytuacja z początku fraszki — Kosa kładą do grobu ci sami towarzysze, którzy wczoraj bawili się z nim wesoło. Kontrast wczorajszej radości i dzisiejszego pogrzebu pokazuje, jak nagle przychodzi śmierć.
Punktacja: Przestroga: śmierć towarzyszy człowiekowi zawsze; nie wolno ufać zdrowiu ani młodości, bo nie wiadomo, kiedy trzeba będzie odejść, a wtedy nie pomogą łzy ani dary (motyw memento mori) — 1 pkt. Wzmocnienie: Kosa chowają towarzysze, którzy jeszcze wczoraj weselili się z nim — kontrast wczorajszej zabawy i dzisiejszego pogrzebu pokazuje nagłość śmierci — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Poeta nie chce, by fraszki źle wspominały kogokolwiek. Jeśli nie podobają się im cudze obyczaje, mają piętnować występki, a nie osoby — atakować wady, nie ludzi. Jeśli zaś chcą kogoś chwalić, mają to robić skromnie, żeby nikt nie posądził poety o pochlebstwo.
Punktacja: Zasada krytyki: fraszki mają ganić występki (wady, czyny), a nie konkretne osoby — 1 pkt. Zasada pochwały: chwalić skromnie, bez pochlebstwa — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	21–23 pkt
dobry (4)	18–20 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	7–11 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/fraszki**.
Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.